

**Анализ на нормативната база в България
относно включването на гражданите и
гражданските организации в процеса на
управление на Натура 2000**

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Увод

За нуждите на настоящият доклад отчитайки приоритетите и дейностите на изпълнителната власт всички подробни дейности по управлението могат да се обединят в следните големи групи:

- Определяне целите на управление на отделните зони,
- Определяне на необходимите консервационни мерки, които при необходимост включват подходящи планове за управление, специално разработени за териториите или включени в други развойни планове, и подходящи мерки от правно, административно и договорно естество, които да отговарят на екологичните изисквания на типовете естествени местообитания от приложение I и видовете от приложение II.
- Определяне на подходящи мерки за предотвратяване в защитените зони на влошаването на състоянието на естествените местообитания на видовете, както и обезпокояване на видовете, за които са определени зоните, доколкото това обезпокояване може да има значително въздействие с оглед на целите на директивата за природните местообитания.
- Превантивен контрол върху човешките дейности, които могат да окажат влияние върху постигане целите на мрежата
- Финансиране на консервационните дейности необходими за постигане на целите
- Реализиране на консервационните дейности необходими за постигане на целите
- Органи за управление на защитени зони от Натура 2000.
- Мониторинг върху постигане целите на мрежата и отделните зони, включително наблюдение на нивото на запазване на целевите местообитания и видове по чл. 11 от Директивата на местообитанията, национално докладване по чл. 17 от Директивата за местообитанията и по чл. 12 от Директивата за птиците

Настоящият доклад си поставя следните цели:

1. Да анализира нормативната рамка по отношение включването на заинтересованите страни в процесите на управление на Натура 2000 мрежата
2. Да анализира процесите по реално управление на мрежата случили се в България и как заинтересованите страни са участвали в тях
3. Да подготви предложение за промяна в нормативната рамка с цел подобряване включването на заинтересованите страни в процесите на управление на мрежата.

Настоящият доклад е изготвен в рамките на реализиране на проект BG05SFOP001-2.009-0109 „Повишаване на гражданското участие в управлението на Натура 2000 и подобряване на управлението на мрежата от защитени зони“ на Сдружение в обществена полза Асоциация на парковете в България, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“ съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по Приоритетна ос № 2 „Ефективно и професионално управление в партньорство с гражданското общество и бизнеса“ по процедура BG05SFOP001-2.009 за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез подбор „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“.

Анализ на нормативната рамка по отношение включването на заинтересованите страни в процесите на управление на Натура 2000 мрежата.

Настоящият анализ е изготвен към действащата нормативна база към 1 август 2019 г. и е диференциран към следните целеви групи – широка общественост, собственици на имоти в Натура 2000 защитени зони, бизнес – търговски дружества, юридически лица с нестопански цели и научна общност.

За нуждите на анализа са прегледани релевантните нормативни документи:

ЗАКОН ЗА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ Обн. ДВ. бр.77 от 9 Август 2002г., изм. ДВ. бр.88 от 4 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.29 от 7 Април 2006г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.34 от 25 Април 2006г., изм. ДВ. бр.52 от 29 Юни 2007г., изм. ДВ. бр.64 от 7 Август 2007г., изм. ДВ. бр.94 от 16 Ноември 2007г., изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г., изм. ДВ. бр.19 от 13 Март 2009г., изм. ДВ. бр.80 от 9 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.62 от 10 Август 2010г., изм. ДВ. бр.89 от 12 Ноември 2010г., изм. ДВ. бр.19 от 8 Март 2011г., изм. ДВ. бр.33 от 26 Април 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.32 от 24 Април 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.59 от 3 Август 2012г., изм. ДВ. бр.77 от 9 Октомври 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.27 от 15 Март 2013г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г., изм. ДВ. бр.61 от 11 Август 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.101 от 22 Декември 2015г., изм. ДВ. бр.58 от 26 Юли 2016г., изм. ДВ. бр.58 от 18 Юли 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.76 от 19 Септември 2017г., доп. ДВ. бр.77 от 18 Септември 2018г., изм. ДВ. бр.98 от 27 Ноември 2018г.

НАРЕДБА ЗА УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА РАЗРАБОТВАНЕ И УТВЪРЖДАВАНЕ НА ПЛАНОВЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ В сила от 27.01.2009 г. Приета с ПМС № 349 от 30.12.2008 г. Обн. ДВ. бр.7 от 27 Януари 2009г., изм. ДВ. бр.93 от 24 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.55 от 7 Юли 2017г.

НАРЕДБА ЗА УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ОЦЕНКА ЗА СЪВМЕСТИМОСТТА НА ПЛАНОВЕ, ПРОГРАМИ, ПРОЕКТИ И ИНВЕСТИЦИОННИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ С ПРЕДМЕТА И ЦЕЛИТЕ НА ОПАЗВАНЕ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ В сила от 11.09.2007 г. Приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г. Обн. ДВ. бр.73 от 11 Септември 2007г., изм. ДВ. бр.81 от 15 Октомври 2010г., изм. ДВ. бр.3 от 11 Януари 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.94 от 30 Ноември 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.3 от 5 Януари 2018г.

АДМИНИСТРАТИВНОПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС В сила от 12.07.2006 г. Обн. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.59 от 20 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.64 от 7 Август 2007г., изм. ДВ. бр.94 от 31 Октомври 2008г., изм. ДВ. бр.35 от 12 Май 2009г., изм. ДВ. бр.100 от 21 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.39 от 20 Май 2011г., изм. ДВ. бр.77 от 9 Октомври 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.104 от 3 Декември 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.27 от 25 Март 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.74 от 20 Септември 2016г., доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017г., изм. ДВ. бр.58 от 18 Юли 2017г., доп. ДВ. бр.63 от 4 Август 2017г., изм. ДВ. бр.85 от 24 Октомври 2017г., доп. ДВ. бр.103 от 28 Декември 2017г., доп. ДВ. бр.42 от 22 Май 2018г., изм. ДВ. бр.65 от 7 Август 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.77 от 18 Септември 2018г., изм. ДВ. бр.36 от 3 Май 2019г.

От анализа на нормативната база могат да се направят следните изводи:

1. Нормативната база не е диференцирана спрямо различните целеви групи. Те не са споменати в нея и за тях няма предвидени специфични разпоредби за включване в процеса на взимане на решения.
2. Не всички елементи на процесите на управление на мрежата Natura 2000 са регламентирани от нормативната база. В Закона за биологичното разнообразие липсва материя уреждаща същинското управление, като:
  - Финансиране на консервационните дейности необходими за постигане на целите
  - Реализиране на консервационните дейности необходими за постигане на целите
  - Органи за управление на защитени зони от Natura 2000.
  - Мониторинг върху постигане целите на мрежата и отделните зони, включително наблюдение на нивото на запазване на целевите местообитания и видове по чл. 11 от Директивата на местообитанията, национално докладване по чл. 17 от Директивата за местообитанията и по чл. 12 от Директивата за птиците
3. Извън общите възможности дадени от АПК за обсъждане и оспорване пред съда на приеманите общи и индивидуални административни актове, специфични възможности за отчитане на мнението на заинтересованите страни се дават в процеса на обсъждане на плановете за управление на защитени зони. В членове 12 до 14 на Наредбата за условията и реда за разработване и утвърждаване на плановете за управление на защитени зони са разписани подробно специфични условия за провеждане на обществени обсъждания значително увеличаващи възможността на заинтересованите групи да участват и изразят позиции включително:
  - когато защитената зона обхваща повече от една община, общественото обсъждане се провежда във всяка от общините, попадащи в границите на защитената зона. (чл.10 ал.2)
  - Задължително провеждане на семинари, работни срещи и други форми на участие на обществеността и заинтересуваните страни в процеса на разработване на плана за управление. Резултатите от тях се протоколират и представляват част от документацията към плана за управление. (чл. 10 ал.3)
  - Тридесетдневен срок за предварително уведомяване на заинтересованите страни (чл.11 ал.2)
  - Задължително уведомяване чрез обявява в един централен ежедневник и чрез местни средства за масово осведомяване на датата, часа, мястото и предмета на общественото обсъждане, както и мястото или местата, където планът за управление е на разположение на обществеността и заинтересуваните страни (чл.11 ал.2 т.1)
  - Специално уведомяване на регионалния исторически музей, на научни и академични институции (чл.11 ал.2 т.2)
  - Изготвяне на справка за приетите и неприетите становища, възражения и предложения с мотивите за това (чл.14 ал.1 т.3)
  - Възможност писмени становища, възражения и предложения по плана за управление на защитената зона да се представят и в 14-дневен срок след датата на общественото обсъждане (чл.14 ал.3)

Анализ участието на заинтересованите страни в процесите на управление на мрежата Natura 2000 до 2019 година.

Национална приоритетна рамка на действие

Съгласно чл. 8 на Директива 92/43/ЕИО за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (т.нар. Директива за местообитанията) ЕС въвежда единен стандарт за стратегическо планиране на дейностите по НАТУРА 2000, като задължава страните-членки да разработят Национална приоритетна рамка за действие по НАТУРА 2000 (НПРД). Целта на НПРД е да се определят нуждите и приоритетите от финансиране на мрежата НАТУРА 2000 на национално ниво и включването им в бъдещите програми за финансиране от различните европейските финансови инструменти. Заложеното в програмите финансиране за защитените зони от НАТУРА 2000 трябва да бъде в съответствие с мерките от НПРД и източниците на финансиране за тези мерки, посочени в Рамката. Основната отговорност за финансиране на дейности по НАТУРА 2000, е на всяка от държавите-членки, но чл. 8 от Директивата за местообитанията изрично подчертава необходимостта от подкрепата на ЕС за управление на защитените зони от НАТУРА 2000 чрез осигуряване на съфинансиране от инструменти на Общността. Ето защо НПРД е в пряка връзка с бюджета на ЕС и начина на програмиране и разпределение на ресурсите на Общността.

НПРД е разработена между март 2013 г. – юни 2014 г. от Консорциум Дикон – Агреко с водеща роля на Дикон Груп ЕООД (България) в партньорство с Агреко Г.Е.И.Е. (Белгия) по възлагане от Министерство на околната среда и водите на Република България. Размера на обществената поръчка е 1 642 781 Евро. НПРД е приета през 2014 г. Процеса на обществени консултации включва 10 регионални срещи през ноември 2013г. в София (33 участника) , Кърджали (21 участника) , Смолян (28 участника) , Благоевград (23 участника) , Варна (23 участника) , Русе (32 участника) , В. Търново (28 участника) , Враца (14 участника) , Бургас (28 участника) и Карлово (14 участника) и три национални кръгли маси. От целевите групи на настоящия доклад в процеса на консултации са участвали основно неправителствени организации и научни и академични институции.

На 4.06.2018 г. МОСВ обявява обществена поръчка за „Актуализация на НПРД и провеждане на кампании за повишаване на подкрепата и разширяване на знанията за управление на мрежата Natura 2000 в България“. На 22.10 2018 г. Поръчката е възложена за изпълнение на КОНСОРЦИУМ КОМУНИКАЦИИ ЗА НАТУРА 2000 ДЗЗД (ДИКОН ГРУП ЕООД , ХОТЕЛТВ ООД, Умвелтбундесамт ГмбХ (Федерална Агенция по околна среда, Австрия) с размер на финансиране 2008730.60 лева. В частта от проекта касаещ актуализиране на НПРД е предвиден консултативно-съгласувателен процес, включващ създаване на експертни работни групи, с участието на заинтересованите страни, които ще проведат 2 срещи: за представяне на резултатите от Поддейност 4.1 и за представяне работен вариант на актуализираната НПРД. Тези срещи са експертни и са различни от националните кампании по поддейности 4.4., 4.5. и 4.6.. Проектът на актуализираната НПРД е публикуван за обществено обсъждане на 13.09.2019 г. на Портала за обществени консултации.

Национална информационна и комуникационна стратегия за мрежата Natura 2000

Част от ангажиментите на България към ЕС се реализират и чрез планирането и последващото изпълнение на Националната информационна и комуникационна стратегия за НАТУРА 2000. Подготовката на стратегията напълно съответства на новата Стратегия за биоразнообразието на ЕС до 2020 г. В нейната Първа основна цел – Пълно прилагане на директивите за птиците и местообитанията – се съдържа специална Подцел №3, която е насочена към повишаване на обществената заинтересованост и изпълнение от страните – членки на ЕС, на национални информационни и комуникационни кампании, предназначени за популяризиране на същността и ползите от мрежата НАТУРА 2000.

Изпълнението на комуникационни цели, формулирани чрез НИКС, е инструмент за по-ефективно управление на процесите, свързани с развитието, утвърждаването и функционирането на мрежата НАТУРА 2000 в България. Тези процеси изискват широка обществена подкрепа и висока степен на обществена информираност на всички участници в тях. Това предполага те да имат възможност да вземат информирани решения, да бъдат поканени и да имат достъп до плат-форми или механизми, чрез които да споделят вижданията си.

Изработването на НКСН е извършено в рамките на обществена поръчка „Национална информационна и комуникационна стратегия за мрежата НАТУРА 2000“ с възложител МОСВ и изпълнител "ДИКОН ГРУП" ЕООД в периода 2010-2013 с финансиране в размер на 122 046 лв.

В рамките на изпълнението на обществената поръчка е осъществени комуникационни срещи в Бургас, Варна, Русе, Велико Търново, Благоевград, Смолян, Кърджали, Враца, Карлово и София и национален конкурс за послание на НКСН.

Национално докладване по чл. 17 от Директивата за местообитанията и чл. 12 от Директивата за птиците

Първото докладване по двете директиви е извършено през 2013 година. За изработването на национален доклад и попълване на формите за видове и местообитания по директивата за местообитанията МОСВ сключва договор Д-30-84/27.06.2013 г с консорциум „Натура България“ (Дикон груп ООД и АГРИКЪНСЪЛТИНГ СПА, ИТАЛИЯ). За изработване на докладването по директивата за птиците ПУДООС при МОСВ сключва договор с Гражданско дружество ИБЕИ БДЗП (ИБЕИ при БАН и БДЗП) по който ПУДООС отчита разходи в годишните си отчети за 2013 и 2014 г. Не е публична информация размера на сключените договори. При процеса на първото докладване по двете директиви не са отчетени консултации със заинтересованите страни.

Съгласно оценката на природозащитното състояние на типовете природни местообитания от Анекс I на Директивата за местообитанията, в континенталния регион (CON) 86,3 % са в „неблагоприятно-незадоволително“ състояние, 11 % са в „благоприятно“, а 2,7 % са с оценка „неизвестно“. В алпийския регион (ALP) 83,6 % от природните местообитания са в „неблагоприятно-незадоволително“ състояние, а 14,8 % са в „благоприятно“. В черноморския регион (BLS) 93,6% от природните местообитания са в „неблагоприятно-незадоволително“ състояние, а 6,4% са в „благоприятно“ състояние. В регион черноморски води (MBLS) 5 типа природни местообитания са в „неблагоприятно-незадоволително състояние“, а 1 тип е с оценка „неизвестно“.

По отношение на видовете от Анекс II в континенталния регион(CON) 47,9% от видовете са в „благоприятно“ състояние, 40,2% са в „неблагоприятно-незадоволително“, 3,4% са в „неблагоприятно-лошо“ състояние, 3,4% са с оценка „неизвестно“, а 5,1% не се докладват. В алпийския регион (ALP) 57,3% от видовете са в „благоприятно“ природозащитно състояние,

32% са в „неблагоприятно-незадоволително“, 2,7% са в „неблагоприятно-лошо“, а за 8% не се докладва. В черноморския регион (BLS) 58% от видовете са в „благоприятно“ природозащитно състояние, 23,2% са в „неблагоприятно-незадоволително“, 7,3% са в „неблагоприятно-лошо“ състояние, 4,3% са с оценка „неизвестно“, а за 8,7% не се докладва. В регион черноморски води (MBLS) са налични 4 вида от Анекс II с оценка „неизвестно“.

Съгласно данните от докладването по чл.17 на Директивата за природните местообитания, 98,93 % от природните местообитания от Приложение I от Директивата за природните местообитания са в „благоприятно“ състояние по отношение на площ на разпространение (range) и площ на местообитанието (area), а 0,5% са с оценка „неизвестно“. По отношение на критерий структура и функции 12,83% от природните местообитания са в „благоприятно“ природозащитно състояние, 85,56% са в „неблагоприятно-незадоволително“ състояние, а 1,6% са с оценка „неизвестно“. По отношение на критерий бъдещи перспективи 10,7% от природните местообитания са в „благоприятно“ природозащитно състояние, 87,16% са в „неблагоприятно-незадоволително“ състояние, а 2,14% са с оценка „неизвестно“. При видовете- в „благоприятно“ природозащитно състояние по отношение на площ на разпространение (range) са 92,71%, по отношение на популацията им (population) са 84,21%, по отношение на местообитанието им са 82,18% и по отношение на бъдещите перспективи са 58,7 %. В „неблагоприятно-незадоволително“ състояние, по отношение на площ на разпространение са 4,45%, по отношение на популацията са 8,1 %, по отношение на местообитанията са 14,57% и по отношение на бъдещи перспективи са 29,15%. 3,64% от видовете са в „неблагоприятно-лошо“ състояние по отношение на бъдещите перспективи. Така, при видовете като основни проблеми се очертават местообитанията им и бъдещите перспективи.

Второто докладване по двете директиви се изпълнява в рамките на проект BG16M1OP002-3.003 „Анализи и проучвания на видове и природни местообитания, предмет на докладване по чл. 17 от Директивата за местообитанията и чл. 12 от Директивата за птиците“ Процедурата е на стойност 18 122 412 лв. с бенефициент Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС). С изпълнението ѝ се цели събиране на данни за видове и природни местообитания за целите на докладването по чл. 17 от Директива за местообитанията и чл. 12 от Директива за птиците, което ще подпомогне изпълнението на ангажиментите на страната за докладване през 2019 г.

В процедурата са заложили 6 индивидуални индикатора, които са част от проектното предложение, както следва:

- Разработени/допълнени методики за мониторинг и оценка на природозащитното състояние на видове – 82 бр.
- Разработени/допълнени методики за мониторинг и оценка на природозащитното състояние на природни местообитания – 85 бр.
- Разработени/допълнени методики за мониторинг и оценка на природозащитното състояние на птици – 4 бр.
- Изготвени оценки на природозащитното състояние на видове – 200 бр.
- Изготвени оценки на природозащитното състояние на природни местообитания – 85 бр.
- Изготвени оценки на природозащитното състояние на птици – 300 бр.

Предвижда се в процеса на изпълнение на проекта да бъдат организирани и проведени 4 информационни срещи.

В рамките на проекта са сключени обществени поръчки както следва:

"Анализи и проучвания на видовете и типовете местообитания в България, предмет на докладване съгласно чл. 17 от Дир. за местообитанията (92/43/ЕИО) - КОНСОРЦИУМ ЕНВИМОН ("ПОРТФОЛИО ПРОДЖЕКТ МЕНИДЖМЪНТ" ООД, БЪЛГАРИЯ, ИЛОРИКИ КО, ГЪРЦИЯ, ЛЕВЕР ДИВЕЛОПМЕНТ КОНСУЛТАНТС, ГЪРЦИЯ, ЕВРО ЛИНК И КО, БЪЛГАРИЯ, ИНСТИТУТ ЗА БИОЛОГИЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ СЕНИША СТАНКОВИЧ, СЪРБИЯ) в размер на 7800250 лева

"Анализи и проучвания на видовете птици в България, предмет на докладване, съгласно чл.12 от Директивата за птиците (2009/147/ЕО) - Консорциум Дикон-Партицип ДЗЗД (Дикон Груп България ЕООД, Партицип ГМБХ Германия) в размер на 3646990 лева.

"Контрол и валидиране на резултатите от извършените анализи и проучвания на видовете и природните местообитания в България, предмет на докладване съгласно чл.17 от Дир. за местообитанията и чл.12 от Дир. за птиците" с ДЗЗД Екоконсулт Натура 2000 (Географика ООД, Институт за гората към БАН, Планеко ООД, Българска консултантска организация ЕООД) в размер на 1966580 лева.

Разработването и съгласуването на национален подход за управление на Натура 2000

Този проект се разработва в рамките на ОПОС чрез BG16M1OP002-3.001 „Развитие на управленски подход за мрежата Натура 2000 и за управление на НПРД“ на стойност 980 000 лв. с бенефициент дирекция „Национална служба за защита на природата“ (НСЗП) в МОСВ. Двата документа са изготвени от КОНСОРЦИУМ „ДИКОН – УБА НАТУРА“ в рамките на обществена поръчка в размер на 668200 лева в периода 20.04.2016 – 30.10.2017г.

В резултат на изпълнение на проекта, е разработен национален подход за управление на мрежата Натура 2000, подход за изготвяне на планове за управление на защитени зони и за структура за управление на Националната приоритетна рамка за действие за Натура 2000. Проектът включва три компонента:

КОМПОНЕНТ 1: РАЗРАБОТВАНЕ И СЪГЛАСУВАНЕ НА НАЦИОНАЛЕН ПОДХОД ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА МРЕЖАТА НАТУРА 2000. Този компонент включва следните дейности:

Дейност 1.1: Анализ на правно- нормативната рамка и нейната ефективност в Република България във връзка с управлението на мрежата Натура 2000;

Дейност 1.2: Анализ на правно- нормативната рамка във връзка с изготвяне, утвърждаване и изпълнение на планове за управление на защитени зони;

Дейност 1.3: Проучване и анализ на подходите за управление на мрежата Натура 2000 в държави членки на ЕС;

Дейност 1.4: Организиране и провеждане на работно проучвателно пътуване в 2 държави членки на ЕС;

Дейност 1.5: Проучване и анализ на подходите за изготвяне на планове за управление в държави-членки на ЕС;

Дейност 1.6: Анализ и оценка на наличния капацитет за изпълнение на дейности за управление на мрежата Натура 2000 и ЗЗ;

Дейност 1.7: Изготвяне на работна и окончателна версия на предложение с варианти за подход за установяване

на ефективна структура за управление на защитените зони от мрежата Натура 2000;

Дейност 1.8: Изготвяне на сравнителен анализ между предложените варианти;

Дейност 1.9: Разработване на предложение за правила, процедури и правилници за управление на мрежата НАТУРА 2000 и ЗЗ;

Дейност 1.10: Разработване на доклад с препоръки за развитие и повишаване на капацитета на служителите на структурата за управление на мрежата Натура 2000.

КОМПОНЕНТ 2: РАЗРАБОТВАНЕ И СЪГЛАСУВАНЕ НА УПРАВЛЕНСКИ ПОДХОД ЗА НАЦИОНАЛНА ПРИОРИТЕТНА РАМКА ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО НАТУРА 2000. Този компонент включва следните дейности:

Дейност 2.1: Изготвяне на анализ на необходимостта от създаване на структура за НПРД;

Дейност 2.2: Проучване и анализ на подходите за управление изпълнението на НПРД в държави- членки на ЕС;

Дейност 2.3: Изготвяне на предложения за структура за управление изпълнението на НПРД;

Дейност 2.4: Изготвяне на работна версия на подхода за управление на НПРД;

Дейност 2.5: Изготвяне на окончателна версия на предложение за управленски подход на НПРД;

Дейност 2.6: Разработване на необходимите документи за сформирание на структурата за управление на НПРД;

Дейност 2.7: Разработване на предложение за правила, процедури и правилници, предназначени за структурата за управление на НПРД;

Дейност 2.8: Разработване на доклад с препоръки за развитие и повишаване на капацитета на служителите на структурата за управление изпълнението на НПРД.

КОМПОНЕНТ 3: ИНТЕГРИРАНИ ДЕЙНОСТИ. Този компонент включва следните дейности:

Дейност 3.1: Разработване на комуникационен план за осигуряване на участието на заинтересованите страни в разработването на управленските подходи;

Дейност 3.2: Сформирание на експертни работни групи с участието на ключови заинтересовани страни и организиране на работни сесии;

Дейност 3.3: Провеждане на работни срещи за осигуряване национално съгласуване и определяне на структура за управление на мрежата Натура 2000

Дейност 3.4: Организиране и провеждане на национална кръгла маса с участието на всички заинтересовани страни за представяне на разработените подходи и цялостната концепция за управление на дейностите по НАТУРА 2000.

В рамките на проекта са създадени две работни групи с представители на различни заинтересовани лица, които са участвали в 4 работни срещи за обсъждане на резултатите от проекта. Крайните резултати са подложени на обсъждане по електронен път и на Национална кръгла маса за управлението на мрежата Натура 2000 в България. По направените предложения за управленски подход на НПРД и за подход за управление на мрежата НАТУРА 2000 и 33, включително и подход за изготвяне на план/планове за управление на защитените зони има изготвени регистри за постъпилите предложения.

Планове за управление на защитени зони от НЕМ Натура2000

Както вече посочихме процедурите по изготвяне на планове за управление на защитени зони, са сред най-развитите по отношение на включването на заинтересованите лица. При тях се идентифицират имотите, които са част от зоните и подлежат на определяне на режими, извършват се консултации по време на изработването, а след като е готов проекта на плана се изпълняват дейности по информиране на заинтересованите страни и се провеждат обществени обсъждания във всяка община от която попадат имоти в защитената зона. В повечето случаи обсъжданията се провеждат в землищата където са защитените зони. В сравнение с тази процедура, може да споменем, че нормативната база изисква само едно обществено обсъждане на плановете за управление на защитени територии, независимо, че територията може да включва имоти от десетина общини.

Към настоящият момент са приети само 7 плана за управление на защитени зони за опазване на дивите птици:

План за управление на защитена зона BG0002015 „Язовир Конуш“, утвърден със Заповед № РД-145/24.02.2017 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ бр. 25/24.03.2017 г.). Планът е изработен от СНЦ Зелени Балкани. Общественото обсъждане на проекта за ПУ е проведено на 21.07.2016 г. в залата на община Асеновград.

План за управление на защитена зона BG0002023 „Язовир Овчарица“, утвърден със Заповед № РД-223/22.04.2016 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ бр. 37/17.05.2016 г.). Планът е изработен от СНЦ Зелени Балкани – Стара Загора в рамките на проект № 5113123-6-691 „Изготвяне на Планове за управление на Защитена зона “Язовир Овчарица“ BG0002023 и Защитена зона “Язовир Жребчево“ BG0002052“, Заповед № РД-48/17.01.2012 г., Оперативна програма „Околна среда 2007-2013“, Процедура: BG 161PO005/11/3.1/02/23. Обществени обсъждания са проведени в община Раднево – на 08.01.2014 г. в сградата на община Раднево, в община Нова Загора – на 08.01.2014 г. в клуб на културните дейци – гр.Нова Загора и в община Тунджа – на 09.01.2014 г. в сградата на община Тунджа.

План за управление на защитена зона BG0002086 „Оризища Цалапица“, утвърден със Заповед № РД-44/26.01.2016 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ бр. 12/02.02.2016 г.). Планът за управление е разработен от СИ „Екоконсулт“ ООД в рамките на Проект № 5113123-5-690 „Разработване на Планът за управление на Защитена зона за опазване на птици BG0002086 „Оризища Цалапица“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013“. Обществените му обсъждания са проведени на 22.10.2013 г. в Община Родопи, на 23.10.2013 г. в Община Марица и на 24.10.2013 г. в Община Съединение.

План за управление на защитена зона BG0002090 „Берковица“, утвърден със Заповед № РД-45/26.01.2016 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ бр. 12/02.02.2016 г.). Планът е изработен от РИОСВ Монтана в рамките на проект „Разработване на План за управление на защитена зона „Берковица“ – BG0002090, предмет на опазване по Директива 2009/147/ЕО“, приоритетна ос 3, финансиран от Европейския фонд за регионално развитие и държавния бюджет на Р България чрез Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013 г.“ със съдействието на Фирма „Кадастър-Монт“ ООД и външни експерти. Обществени обсъждания са проведени в община Берковица на 12.12.2014 г. в конферентната зала на хотел „Кръстева къща“, в община Вършец – на 12.12.2014 г. в конферентната зала на хотел „Съни Гардън“,

План за управление на защитена зона BG0002052 „Язовир Жребчево“, утвърден със Заповед № РД-785/27.11.2015 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ бр. 96/09.12.2015 г.). Планът е изработен от СНЦ Зелени Балкани – Стара Загора в рамките на проект № 5113123-6-691 „Изговяне на Планове за управление на Защитена зона “Язовир Овчарица“ BG0002023 и Защитена зона “Язовир Жребчево“ BG0002052“, Заповед № РД-48/17.01.2012 г., Оперативна програма „Околна среда 2007-2013“, Процедура: BG 161PO005/11/3.1/02/23. Обществените обсъждания са проведени в община Гурково на 23.01.2014 г. в пленарна зала на Народно читалище „Войвода Генчо Къргов“, гр. Гурково, в община Николаево на 23.01.2014 г. в пленарна зала на Народно читалище „Васил Левски“, гр. Николаево, в община Твърдица на 24.01.2014 г. в ритуална зала на Народно читалище „Просвета“, гр. Твърдица и в община Нова Загора на 24.01.2014 г. в клуб на културните дейци – гр. Нова Загора.

План за управление на защитена зона BG0002099 „Кочериново“, утвърден със Заповед № РД-363/28.05.2015 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ бр. 45/19.06.2015 г.). Планът е изработен от РИОСВ Перник, със съдействието на БДЗП ЕООД, Регионален екологичен център за ЦИЕ – клон България, Алфеус ЕООД, ДЗЗД „ГИС Перник“ и външни експерти по проект № 5113123-2-687 „Разработване на планове за управление на защитени зони по Директива 2009/147/ЕС за опазване на дивите птици BG0002099 „Кочериново“ и BG0002101 „Мещица“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013 г“. Обществените обсъждания са проведени в община Кочериново на 11.12.2013 г. в залата на читалище Пробуда, пл. „3-ти март“ № 1, гр. Кочериново, в община Благоевград на 12.12.2013г. в залата на кметство с. Дъбрава и в община Рила на 13.12.2013г. в зала на сградата на община Рила, гр. Рила.

План за управление на защитена зона BG0002101 „Мещица“, утвърден със Заповед № РД-365/28.05.2015 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ бр. 45/19.06.2015 г.). Планът е изработен от РИОСВ Перник, със съдействието на БДЗП ЕООД, Регионален екологичен център за ЦИЕ – клон България, Алфеус ЕООД, ДЗЗД „ГИС Перник“ и външни експерти по проект № 5113123-2-687 „Разработване на планове за управление на защитени зони по Директива 2009/147/ЕС за опазване на дивите птици BG0002099 „Кочериново“ и BG0002101 „Мещица“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013 г“. Обществените обсъждания са проведени в община Брезник на 16.12.2013г. в Читалище „Просвещение“, гр. Брезник, в община Божурище на 18.12.2013г. в „Клуб на Пенсионера“ на с.Златушаи в община Перник на 20.12.2013г. в Заседателната залата на Община Перник.

Предложение за промяна в нормативната рамка с цел подобряване включването на заинтересованите страни в процесите на управление на мрежата.

Дискутирайки промяната на нормативната база считаме за необходимо да подчертаем необходимостта в нея да са включени всички елементи на управлението на мрежата НАТУРА 2000 и защитените зони, за да може да се планира правилно участието на заинтересованите групи. Нашето предложение за състава на тези елементи е:

1. Стратегическо управление

1.1 Определяне за зоните по НАТУРА 2000 . Тук е необходимо да се промени закона и всяка от петте целеви групи - широка общественост, собственици на имоти в Натура 2000 защитени зони, бизнес – търговски дружества, юридически лица с нестопански цели и научна общност, да може да участва в процеса както по предлагане на територии за проучване от компетентният орган, така и да предлага проекто-защитени зони с попълнени стандартни формуляри.

1.2 Оценка на достатъчност на мрежата - доколкото достатъчността на мрежата се оценява единствено на базата на научна информация тази част от управлението на мрежата трябва да се подготвя и представя за одобрение единствено от научната общност.

1.3 Допълване на мрежата - Тук е необходимо да се промени закона и всяка от петте целеви групи - широка общественост, собственици на имоти в Натура 2000 защитени зони, бизнес – търговски дружества, юридически лица с нестопански цели и научна общност, да може да участва в процеса както по предлагане на територии за проучване от компетентният орган, така и да предлага проекто-защитени зони с попълнени стандартни формуляри.

2. Функции по управление на НАТУРА 2000 мрежата на национално ниво

2.1. Определяне на природозащитните цели, мерки и режими за отделните ЗЗ чрез заповедите за ЗЗ . Тук считаме за задължително участието на всички пет групи заинтересовани лица, като някои от тях като научната общност и НПО могат да участват в предлагане на цели, мерки и режими, а всичките пет трябва да бъдат информирани и да могат да представят своите становища, като целевата група на собствениците трябва да подлежи на ясна и ефективна система за информиране, например чрез електронен портал или съобщение в Държавен вестник, подобно на съобщенията по реда на ЗУТ. Считаме за задължително обсъждането на заповедите да се извършва и реално във всяко едно землище в което попада защитена зона.

2.2. Оценка на състоянието на целевите видове и местообитания на национално ниво

2.3. Определяне на БПС на целевите видов и местообитания на национално ниво.

2.4. Научно обезпечаване на изграждането на мрежата и дейностите по опазване и възстановяване на видове и местообитания

2.5. Функции по финансиране на национално ниво вкл разпределение на средства към отделните ЗЗ

2.6. Функции по управление на опита, обмяната на ноу-хау за управление на зоните и повишаване на знанията (обучения, методологична помощ за всички участници в управлението и постигането на целите по НАТУРА 2000)

2.7. Функции по проследяване и обсъждане на развитието на мрежата (административни и законодателни инициативи)

2.8. Координиране на НПРД

2.9. Контрол по спазване на заповедите и плановете за управление

2.10. Постигане на кохерентност на мрежата Натура 2000

2.11. Организация и методическо ръководство на превантивната дейност

2.12. Докладване по чл. 12 от Директива за птиците и чл. 17 от Директива за хабитатите - контрол на ниво ЕС

2.13. Осигуряване на комуникация с другите национални власти

2.14. Инкорпориране на целите на Натура 2000 в секторните политики и мониторинг на постигнатите резултати в отделните сектори.

2.15. Одобряване на задания за плановете за управление (двугодишни плановете за ЗЗ), плановете за действие на видове, одобряване на самите плановете

2.16. Опазване на целевите местообитания и видове извън Натура 2000 мрежата.

3. Функции по управление на НАТУРА 2000 мрежата на ниво защитена зона

По планиране на дейностите на ниво зона:

3.1. Планиране на конзервационни мерки с двугодишни плановете, ако няма приет план за управление.

3.2. Предложение за одобряване на плановете за управление (и плановете за действие, за ЗЗ, за които няма приет ПУ),

3.3. Изготвяне на заданията на плановете за управление;

3.4. Подготовка на плановете за управление и предложения за тяхното изменение.

3.5. Изготвяне на становища към компетентните органи за промени в плановете за управление, заповедите, проектите, плановете и програмите с цел постигане на БПС на целевите видове и местообитания;

3.6. При липса на ПУ разработване на (дву)годишен план за работа включващ всички предвидени за изпълнение дейности по постигане целите на ЗЗ;

По изпълнението на дейности на ниво зона

3.7. Прилагане на плановете за управление (и плановете за действие, за ЗЗ за които няма приет ПУ)

3.8. Изпълнение или координиране изпълнението на мерките планирани в двугодишните плановете или плановете за управление.

3.9. Развитие и поддържане на капацитет за постигане на целите, на участниците в управлението на всяка зона

3.10. Разработване, организиране и координиране провеждането на образователни програми за местното население и посетителите и консултантска дейност;

- 3.11. Планиране, организиране и провеждане на курсове за обучение на работниците, служителите, собственици на поземлени имоти, други заинтересовани лица и издава учебни материали;
- 3.12. Организиране изграждането и функционирането на посетителски и информационни центрове;
- 3.13. Предоставяне на информация за защитената зона и оказва съдействие на заинтересувани организации и лица.
- 3.14. Кандидатстване с проекти и програми за финансиране на дейностите от плановете за управление пред регионални, национални и международни финансиращи институции;
- 3.15. Участие в процеса на разработване и изпълнение на плана за управление и свързаните с него устройствени и технически планове и проекти, оказващи въздействие върху целевите видове и местообитания;
- 3.16. Участие в процедурите на разработване и обсъждане на устройствени и технически планове и проекти, областните планове за развитие на горските територии, горскостопанските планове и програми, засягащи защитената зона;
- 3.17. Разработване на становища по прилагане на плановете, проектите и програмите, приемани по реда на действащото законодателство в областта на горите, водите, лечебните растения, лова и опазването на дивеча, защитените територии и биологичното разнообразие, устройство на територията и участва в процеса на тяхното приемане
- 3.18. Поддържане на връзки с държавни институции и организации, научни и образователни институции, неправителствени организации, физически и юридически лица,
- 3.19. Поддържане на връзки с администрациите на други защитени зони и територии в страната и в чужбина, включително членува в професионални, национални и международни организации с нестопанска цел;
- 3.20. Изпълнение на целево финансирани дейности от държавата, общините, неправителствените и стопанските организации и гражданите, водещи до постигане БПС на целевите за опазване видове и местообитания;
- 3.21. Участие в комисиите на държавни и общински органи касаещи постигането на БПС на целевите видове и местообитания;
- 3.22. Извършване на административно обслужване, административни услуги и вътрешни административни услуги по смисъла на Закона за администрацията
- 3.23. Изпълнение на други дейности, възложени с нормативни и административни актове, както и дейности, възложени по силата на междуведомствени споразумения и договори или възложени от държавни органи.

Дейности по мониторинг и контрол

- 3.24. Контрол по спазване на заповедите и плановете за управление
- 3.25. Ежегоден мониторинг на състоянието на целевите видове и местообитания
- 3.26. Осъществява контрол по спазване на Закона за биологичното разнообразие, Закона за горите, Закона за лова и опазване на дивеча, Закона за защитените територии, Закона за

рибарството и аквакултурите, Закона за лечебните растения, Закона за водите, Закона за опазване на селскостопанското имущество, Закона за опазване на земеделските земи и подзаконовите актове по прилагането им, както и по други закони и нормативни актове, за които администрацията е упълномощена от органа по прилагането им;

3.27. Създаване и поддръжка на архив и база данни за целевите за опазване видове и местообитания и процесите влияещи върху тях;

3.28. Санкциониране на нарушители в предвидените от законите случаи;

Дейности по анализ и оценка на състоянието на обектите на опазване в зоната

3.29. Оценката на състоянието на целевите видове и хабитати

3.30. Ежегодна оценка на изпълнението на дейностите на ПУ/ДГП и 6-годишна оценка на постигнатия ефект от изпълнението на мерките.

3.31. Изготвяне на отчети

Управление на мрежата Натура 2000 в България е необходимо да се разработи на основата на ясни принципи. Нашето предложение е Националният подход да се базира на следните принципи:

- Запазване на национални традиции при управлението на опазването на природата;
- Увеличаване на правната сигурност на действията на гражданите и фирмите;
- Минимализиране на административно-управленческите разходи;
- Научна обосновааност на всяко действие свързано с развитието на Натура 2000 мрежата
- Включване на всички заинтересовани страни с процесите на управление на мрежата.
- Увеличаване на доброволния принос на институциите и обществото;
- Увеличаване на скоростта по изграждане на мрежата.
- Намаляване на административната тежест;
- Инкорпориране на целите на Натура 2000 в секторните политики
- Превенция на риска за мрежата и отделните зони
- Осигуряване на кохерентност на мрежата Натура 2000
- Намаляване на корупционната чувствителност.

При спазване на горните принципи управлението на мрежата Натура 2000 в България трябва да включва следната ключова рамка:

Правно-нормативна основа на ниво мрежа – основен закон и негови подзаконови нормативни документи (наредби и правилници), секторно законодателство с инкорпорирани целите на Натура 2000, решения на МС за одобряване на мрежата

Правно-нормативна основа на ниво зона – заповеди за обявяване на защитените зони с включени основни режими за постигане на целите, Планове за управление или двугодишни планове за дейности в защитените зони (там където няма планове за управление), планове за действие за видове.

Структурно-организационна рамка на ниво мрежа – централен орган отговорен за управление, координация и финансиране който основава решението си на научно обосновани предложения на ниво мрежа и биогеографски район.

Структурно-организационна рамка на ниво защитена зона – специализирани администрации със самостоятелна структура и бюджет при максимално използване на съществуващия капацитет на държавните органи, научните и образователни институции, общините и неправителствените организации в обществена полза.

Научна основа – всички решения свързани с Натура 2000 мрежата и зоните трябва да са основани на най-актуална публична научна информация при максимално използване на БАН и университетите. Максимално включване на доброволци при набиране на информацията за видове и местообитания. Създаване на постоянно действащ научен орган за Натура 2000, който да дава увереност на административните органи в техните решения.

На 7 януари 2019 г. МОСВ обяви на портала за обществени консултации проект за на Закон за изменение и допълнение на Закона за биологичното разнообразие. С него се въвежда нов подход за управление на мрежата Натура 2000 в България. Подходът предвижда изграждане на нови структури за управление на мрежата на национално и регионално ниво. Асоциацията на парковете подготви и внесе следните 51 предложения за изменение и допълнения: За по-голяма яснота предложенията са направени под всеки параграф на проекта за ЗИД

§ 1. Създава се чл. 2а:

„Чл. 2а. (1) Лицата и организациите, които набират и анализират първични данни за местообитанията и видовете по приложения № 1, 2, 3 и 4, са длъжни да ги предоставят на Министерството на околната среда и водите преди тяхното използване за изготвянето на частни и официални документи.

(2) Изискванията към съдържанието на първичните данни, както и редът и начинът за тяхното предоставяне се определят с наредба на Министерския съвет.“

Предложения:

1. Това е първо използване на термина „първични данни “ в закона, поради което трябва да се даде негово определение в преходни и заключителни разпоредби. До сега в българското право има следните определения за термина:

ИНСТРУКЦИЯ № 5 ОТ 21 ЮЛИ 2009 Г. ЗА ВОДЕНЕ, СЪХРАНЯВАНЕ И ДОСТЪП ДО РЕГИСТЪРА НА РЕГИСТРИТЕ И ДАННИТЕ

§ 1.

6. "Първични данни" са данни за гражданин или организация, събирани или създавани от административен орган по силата на закон за първи път и изменяни или заличавани от него.

НАРЕДБА ЗА ОБЩИТЕ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ИНФОРМАЦИОННИТЕ СИСТЕМИ, РЕГИСТРИТЕ И ЕЛЕКТРОННИТЕ АДМИНИСТРАТИВНИ УСЛУГИ

§ 1.

10. "Първични данни" са данни, които възникват за първи път в информационна система на първичен администратор на данни и които съответният първичен администратор съхранява по силата на закон.

НАРЕДБА № 9 ОТ 1 ДЕКЕМВРИ 2015 Г. ЗА УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ОЦЕНКА НА ЗДРАВНИТЕ ТЕХНОЛОГИИ

§ 1.

1. "Първични данни" са оригинални данни, получени въз основа на измерванията в рамките на клинично изпитване на лекарствения продукт.
2. Научните данни и базите данни са обект на авторското право и са част от частната собственост. Чл.17 ал.5 на Конституцията на Република България предвижда възможност за принудително отчуждаване на собствеността в полза на държавата, каквото предлага законопроекта, но „ само въз основа на закон при условие, че тези нужди не могат да бъдат задоволени по друг начин и след предварително и равностойно обезщетение.“ Доколкото нуждата от добиването на данни за местообитанията и видовете по приложения № 1, 2, 3 и 4, не може да попадне в определението, че не може да се задоволи по друг начин, например чрез услуга, предлагаме текста да бъде преформулиран като в него се включи доброволната воля на собственик на първични данни да ги предостави на МОСВ.
3. С цел осигуряване на достатъчно данни за местообитанията и видовете по приложения № 1, 2, 3 и 4 за нуждите на управлението на Натура 2000 мрежата предлагаме в законопроекта да бъде записано, че тези данни се заплащат от страна на МОСВ.
4. С оглед гаранцията за достоверност и точност на първичните данни предлагаме в законопроекта да се предвиди съществуването на научен верификационен орган, който може да бъде посочен изрично като БАН или да се създадат разпоредби, които да задължат на министерството да възлага тази услуга на структури с доказан научен капацитет.
5. С цел улесняване на процедурата по предоставяне на данните предлагаме да се възложи на научният верификационен орган и да заплаща предоставените данни в рамките на целева субсидия от държавния бюджет.

§2. В чл. 4 се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 5 се заличава точката в края на изречението и се добавя текстът „и защитени зони;“;

2. Създава се т. 6:

„6. съвместяване на консервационните цели с целите на устойчивото развитие.“

Предложения:

6. Доколкото това е първо използване в закона на термините „консервационни цели“ и „устойчиво развитие“ предлагаме да се дадат техни определения в ПЗР на закона. Термина „консервационни цели“ не се среща в българското законодателство. Термина „целите на устойчиво развитие“ няма определение в българското законодателство и също се нуждае от такова в ПЗР на ЗИД. Термина „устойчиво развитие“ се среща и и няма определение само в ЗООС § 1. 50. "Устойчиво развитие" е развитие, което отговаря на нуждите на настоящето, без да ограничава и нарушава способността и възможността на бъдещите поколения да посрещат своите собствени потребности. Устойчивото развитие обединява два основни стремежа на обществото: а) постигане на икономическо развитие, осигуряващо нарастващ жизнен стандарт; б) опазване и подобряване на околната среда сега и в бъдеще.“ Но това определение не показва кои са целите.
7. Доколкото с тази цел общо целите на НЕМ стават шест и едновременното им прилагане може да създаде основания за противоречия, предлагаме да се допълни члена с нова алинея, която да определи приоритетността им, по подобия на Закона за защитените територии.
8. Държим да отбележим, че текстово предложението за нова цел съдържа логическа грешка. Съгласно принципите на Декларацията на ООН от Рио де Жанейро по околната среда и развитието за да се постигне устойчиво развитие, опазването на околната среда трябва да бъде неразделна част от процеса на развитие и не може да се разглежда изолирано от него. Т.е. няма как да се съвместява един обект със присъща негова част. В този смисъл ако е необходимо изобщо да съществува подобна цел в която да има термина развитие, то трябва да е такива развитие, което не отчита характеристиките на околната среда, например „неустойчивото развитие“.

§ 3. Член 5 се изменя така:

„Чл. 5. Защитените зони по чл. 3, ал. 1, т. 1 са предназначени за поддържане или където е подходящо възстановяване на природните местообитания, местообитанията и популациите на диви животински и растителни видове в благоприятно природозащитно състояние в техния естествен район на разпространение и поддържане на популациите на птиците в състояние на сигурност.“

Предложения

9. Предлагаме това предложение, с което се подменя термина „благоприятно природозащитно състояние“ по отношение за птиците с нов термин „състояние за

сигурност“ да отпадне като неотрявящо разпоредбите на Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 година относно опазването на дивите птици. Съгласно нея, защитените зони за птиците се създават със следните цели:

- За опазване на видовете птици от приложение I на Директивата(чл. 4 параграф.1 изречение 4 на Директивата)
- За да се взимат мерки за редовно срещащите се мигриращи видове, които не са посочени в приложение I на Директивата , като вземат предвид нуждите им от защита в сухоземната и морската географска зона, по отношение на техните райони на размножаване, смяна на перата и зимуване и междинните зони по време на техните миграционни маршрути. (чл.4 параграф.2)
- За да се взимат подходящи мерки за избягване на замърсяването или влошаване на условията в местообитанията, или всякакво обезпокояване на птиците (чл.4 параграф 4)

10. Ако съществува притеснение, че терминът „благоприятно природозащитно състояние“ не се среща в директивата за птиците, трябва да посочим практика на съда на ЕС по темата, която показва, че той се използва и за птици:

Решение на Съда на ЕС (голям състав) 17 април 2018 година по дело С-441/17

- 126. Освен това Република Полша неправилно твърди, че приложението от 2016 г. позволява да се реализира целта за опазване, изразяваща се в ограничаване на разпространението на смърчовия корояд. Всъщност тази цел изобщо не фигурира сред целите за опазване, изброени в РЗО от 2015 г., в приложение 3 от който, напротив, изрично се предвижда, че премахването на смърчовете, нападнати от смърчовия корояд, **трябва да се счита за потенциална опасност за поддържането на благоприятно състояние на запазване на местообитанията на врабчовата кукумявка, пернатоногата кукумявка и трипръстия кълвач.**
- 157. В разглеждания случай е безспорно, че целта за опазване, довела до определянето на територията от „Натура 2000“ Puszcza Białowiecka за ТЗО и С33, **съответства на поддържането в благоприятно състояние на запазване, що се отнася до съставните характеристики на тази територия**, на местообитанията 9170 (субконтинентални дъбово-габърони гори), 91D0 (гори върху тресавища и блата) и 91E0 (алувиални гори с елша, ясен, върба и топола), на местообитанията на сапроксилните бръмбари *Boros schneideri*, *Buprestis splendens*, *Cucujus cinnaberinus*, *Phryganophilus ruficollis*, *Pytho kolwensis* и *Rhyodes sulcatus*, **както и на местообитанията на птици като осояда, врабчовата кукумявка, пернатоногата кукумявка, белогръбия кълвач, трипръстия кълвач, червеногушата мухоловка, беловратата мухоловка и гълъба хралупар.**
- 213. Същевременно, както Комисията основателно твърди и както Република Полша впрочем признава, **в член 6, параграф 1 от Директивата за местообитанията и в член 4, параграфи 1 и 2 от Директивата за птиците се изисква не само приемане на мерките за опазване, които са необходими за поддържане на благоприятно състояние на запазване на защитените**

местообитания и видове в рамките на съответната територия, но също така — и най-вече — тяхното ефективно прилагане, тъй като в противен случай тези разпоредби биха се оказали лишени от всякакво полезно действие.

Решение на Съда (втори състав) от 14 октомври 2010 г. по Дело C-535/07

- 103. Следва да се посочи, че съгласно член 3, параграф 9, точка 9 от TNSchG целите за опазване са **определени като поддържането и възстановяването на благоприятното състояние на опазване на видовете, посочени в приложение I от Директивата за птиците и в нейния член 4, параграф 2, които обитават европейска зона за защита на птиците или на техните местообитания.**

§ 4. В чл. 6, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 1 след думата „фауна“ се добавя „(ОВ L 206/7 от 22 юли 1992 г.), наричана по-нататък „Директива 92/43/ЕИО“;

2. В т. 2 думите „на Съвета за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна“ се заличават;

3. В т. 3 думите „Директива 79/409/ЕИО на Съвета относно опазването на дивите птици“ се заменят с „Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и Съвета относно опазването на дивите птици (ОВ L 20/7 от 26 януари 2010 г.), наричана по-нататък „Директива 2009/147/ЕО“;

4. В т. 4 след думата „количества“ се добавя „мигриращи“.

Предложения:

11. Във връзка с предложението по параграф 4 т.4 на ЗИД, предлагаме текста да се прецизира като отпадне термина „значителни количества“. Тази алинея от ЗБР отразява изискванията на чл.4 параграф 2 на Директива 2009/147/ЕО е който не се коментират количествата на мигриращите видове, а само наличието на такива места които са важни за тях – „2. Държавите-членки вземат подобни мерки за редовно срещащите се мигриращи видове, които не са посочени в приложение I, като вземат предвид нуждите им от защита в сухоземната и морската географска зона на прилагане на настоящата директива, по отношение на техните райони на размножаване, смяна на перата и зимуване и междинните зони по време на техните миграционни маршрути. За тази цел държавите-членки придават особено значение на защитата на влажните зони и особено на влажните зони от международно значение.“

§ 5. В чл. 10 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите „Националния съвет по биологичното разнообразие“ се заменят с „Националния консултативен съвет за мрежата Natura 2000“;

2. В ал. 2 думите „Националният съвет по биологичното разнообразие“ се заменят с „Националният консултативен съвет за мрежата Натура 2000“;
3. В ал. 3 думите „Националният съвет по биологичното разнообразие“ се заменят с „Националният консултативен съвет за мрежата Натура 2000“;
4. В ал. 6 след думата „благоприятното“ се добавя „природозащитно“, а след думата „видове“ се добавя „и поддържане на популациите на птиците в състояние на сигурност“;
5. Създават се ал. 7 – ал. 9:

„(7) Министерът на околната среда и водите разработва Национална приоритетна рамка за действие за Натура 2000, включваща мерки за поддържане или възстановяване на типове природни местообитания и видове, включително птици, в защитените зони от списъка по ал. 4 и тяхното индикативно остойностяване за нуждите на финансовата оценка за необходимото съфинансиране от Европейския съюз и от националния бюджет. Националната приоритетна рамка за действие за Натура 2000 е със срок на действие 6 години, като се преразглежда и при необходимост се актуализира на всеки 2 години. Актуализирането се осъществява по реда на приемането.

(8) Министерският съвет приема Националната приоритетна рамка по ал. 7 по предложение на министъра на околната среда и водите.

(9) Министерът на околната среда и водите изпраща приетата от Министерския съвет Национална приоритетна рамка по ал. 7 на Европейската комисия.“

Предложения:

12. Предложенията на ЗИД по т. 1,2 и 3 касаят процедура, която е извършена със създаването на мрежата в периода 2006 – 2009 година. ЕК няма претенции към България за непълнота на мрежата и създаването на нов орган и включването му в процес който е приключил преди 10 години считаме за нецелесъобразно, поради което предлагаме да отпаднат.
13. По отношение на т.4 предлагаме да отпадне, поради мотивите посочени в предложенията ни по параграф 3 на проекта за ЗИД
14. Съгласно настоящият ЗИД мерки за поддържане или възстановяване на типове природни местообитания и видове, включително птици, в защитените зони от списъка по ал. 4 (мерки по чл.6 параграф 1 от Директива за местообитанията) трябва да се съдържат в заповедите за обявяване на зоните и плановете за управление. В този смисъл използването на термина „разработва“ трябва да се замени с термина „събира и обобщава“.

§ 6. В чл. 12 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 се правят следните изменения и допълнения:

а) в т. 3 накрая се поставя запетая и се добавя текстът „съгласно актуалния стандартен формуляр с данни и оценки“;

б) т. 5 се изменя така:

„забрани, ограничения, мерки или препоръки за постигане на целите на защитената зона, при необходимост и по преценка на министъра на околната среда и водите.“;

2. В ал. 5 текстът „забраните или ограниченията“ се заменя със „забраните, ограниченията, мерките или препоръките“.

Предложения:

15. По отношение използването на термина „мерки“ предлагаме МОСВ да прецени неговата необходимост. През 2004 когато се създаваше ЗБР МОСВ застъпваше тезата мерките по чл. 6 параграф 1 на Директивата за хабитатите да се включат в плановете за управление на зоните, а мерките по чл.6 параграф 2 на Директивата за хабитатите в заповедите за обявяване. Настоящото предложение предвижда и в заповедите и в плановете да се отразяват и мерките по чл.6.1 и мерките по чл.6.2, което прави двата инструмента взаимнозаменяеми и означава нецелесъобразно дублиране на разходите за изработването им. Обръщаме внимание че разширяването на функциите на заповедите за обявяване допълнително ще забави тяхното обявяване и ще затрудни България в рамките на последната наказателна процедура.
16. По отношение използването на термина „препоръки“ предлагаме МОСВ да прецени неговото използване, доколкото препоръките не са присъщи за общите административни актове, съгласно АПК и ЗНА.
17. По отношение използването на термина „необходимост“ предлагаме МОСВ да прецени неговото използване, доколкото съразмерността на действията на административните органи посочена в чл.6 на АПК за всички административни актове е начало залегнало в общите правила и няма необходимост да се повтаря навсякъде.

§ 7. Член 16, ал. 6 се изменя така:

„(6) Промяна по ал. 1, т. 5 се извършва само при констатиране на грешки, както и при наличие на нови научни данни, установени след обявяване на защитена зона по чл. 12, ал. 6 и се извършва след отразяването им в стандартния формуляр с данни и оценки за съответната защитена зона. За тези промени не се прилагат процедурите по чл. 10 и 12“

Предложения:

18. Предлагаме изречението „За тези промени не се прилагат процедурите по чл. 10 и 12“ да отпадне доколкото включване или изключване на нов предмет (вид или местообитание) от заповедта може да се основава само на научна информация, а административния орган не е научна организация. С изключването на промените в заповедта от процедурата по чл.12 се губи момента на участие на заинтересованите страни, гражданите, бизнеса и неправителствените организации и това противоречи на чл.15 ал.1 от Административно процесуалния кодекс и нарушава принципа на равенство в административните производства регламентиран с чл.8 от АПК.

19. С оглед осигуряване на принципа за последователност и предвидимост на административното производство и защита интересите на собствениците, бизнеса, гражданите и неправителствените организации предлагаме МОСВ да допълни този член като разпише начина по който ще използва и оповести публично критериите и вътрешните правила при които ще променя стандартните формуляри. Досегашният текст „Министърът на околната среда и водите издава инструкция за реда и начина на отразяване на нови данни в стандартните формуляри по чл. 8, ал. 1, т. 4.“ е добър пример за това и при желание може да се запази.

§ 8. Член 27 се изменя така:

„Чл. 27. За защитените зони по чл. 3, ал. 1, т. 1 се разработват териториални планове за управление. Обект на териториалните планове за управление са защитените зони и частите от защитени зони, попадащи в териториалния обхват на съответната регионална инспекция по околната среда и водите, както и тези в акваторията на Черно море.“

Предложения

20. Приветстваме създаването на задължение за разработване на планове за управление за защитените зони, предлагаме от текста да отпадне определението териториален, доколкото защитените зони са територии и акватории и няма как да съществуват планове за тях, които не са териториални, а самият израз ще влезе в терминологичен конфликт когато става дума за защитени зони в които се включва акватория.
21. Избраният подход за един план за управление на множество защитени зони ще постави под риск изпълнението на задълженията на република България по чл. 6 ал.1 на Директивата за хабитатите поради необходимият по-дълъг срок за изготвяне и по-дълги процедури по съгласуване със заинтересованите лица, както и от риска целия план да бъде спрял от жалбата на един собственик на един имот в една зона от всички в обхвата РИОСВ. Допълнително трябва да посочим, че този подход на планове за големи територии е по-скъп от сумата за изработката Разделянето на управление на една зона на 3,4 или 5 плана е административно и научно незащитимо.
22. С цел намаляване на негативните конотации на термина „план за управление“ и реалното съдържание на тези планове предлагаме да се използва термина „план за мерките в защитена зона“, тези планове да изпълняват задълженията по чл.6 параграф 1 от директивата за хабитатите, те да имат функцията да предлагат промени в заповедите където са мерките по член 6 параграф 2 и да се разработват за една зона в нейната цялост. Тези планове не е задължително да са обвързват с териториалния обхват на органите за управление, каквато е практиката с природните паркове където два или три РИОСВ прилагат един план за управление на парк.

1.

§ 9. В чл. 28 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите „на защитени зони“ се заменят с „по чл. 27“;

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Плановете за управление се актуализират на всеки 6 години.“

Предложения:

23. В текстът са се използва израза „плановете за мерките по чл. 27“
24. Предлагаме в ал.2 да се запише, че плановете за мерките се актуализират при необходимост.
25. Ако все пак законодателя приеме, че освен мерки по чл.6 параграф 1 от Директивата за хабитатите в плановете ще се включват режими (мерки по чл. 6 параграф 2) то предлагаме в този текст да се включи нова алинея, чрез която частта от плана съдържаща мерки и режими да се публикува в Държавен вестник, заради характера и създаващ задължения или ограничения към неограничен кръг субекти, които трябва да могат да се информират за тези си задължения.

§ 10. В чл. 29 се правят следните допълнения и изменения:

1. В ал. 2, т. 1 думите „противоречащи на изискванията за опазване на конкретни обекти – предмет на защита“ се заменят с „в случай на установяване на заплаха от унищожаването или увреждането на конкретни обекти – предмет на защита и при невъзможност от прилагането на други мерки за постигане на поставените цели;“;

2. Алинея 3 се изменя така:

„(3) При определяне на мерките по ал. 2 се вземат под внимание икономическите, социалните и културните изисквания, както и регионалните и местните особености.“

Предложения:

26. Предлагаме текста на ал.1 да се измени както следва „предложение за изменение на частта със забраните или ограничаването на дейности в заповедта за обявяване на защитената зона, в случай на установяване на заплаха от унищожаването или увреждането на конкретни обекти – предмет на защита, в случаите, когато мерките от плана не могат да гарантират постигането на целите“. Така ще се избегне елемента на принуда от плановете за управление, като мерките по чл.6 от директивата за хабитатите ще бъдат разделени в два отделни документа – заповед за обявяване с мерките по чл.6 параграф 2 и планове включващи мерките по чл.6 параграф 1. Обръщаме Вашето внимание на факта, че ЕС може да подпомага финансово само мерките по чл.6 параграф.1 от Директивата (чл. 8 параграф 1) и съвместяването им в един документ би създавало необосновани очаквания в някои собственици, както и би затруднило изготвянето на НПРД.
27. В случай, че не се приеме предложението от горната ни точка предлагаме да отпадне изразът „и при невъзможност от прилагането на други мерки за постигане на поставените цели“, доколкото доказването на липсата на възможност за прилагане на неограничен кръг от възможности е практически и правно невъзможно. В този мисъл

България няма да може да изпълни задълженията си по чл.6 параграф 2 от Директивата и ще бъде заплашена от нови и нови наказателни процедури.

§ 11. В чл. 31 се правят следните изменения:

1. В ал. 2, т. 1 думите „Националния съвет по биологично разнообразие“ се заменят с „Националния консултативен съвет за мрежата Натура 2000“;

2. В ал. 11 второто изречение се заличава;

3. Алинея 24 се изменя така:

„(24) Решенията по ал. 7 и ал. 12, т. 1 губят правно действие, ако в продължение на 5 години от датата на влизането им в сила възложителят не започне действия по осъществяването на проекта или инвестиционното предложение или по одобряване на плана или програмата.“

Предложения

28. Предлагаме да отпадне предложението в точка 1 с мотивите които сме изложили в параграф 5 т.1 – Предложеното изменение касае процедура, която е извършена със създаването на мрежата в периода 2006 – 2009 година. ЕК няма претенции към България за непълнота на мрежата и създаването на нов орган и включването му в процес който е приключил преди 10 години считаме за нецелесъобразно, поради което предлагаме да отпаднат.

29. Ако се възприеме предложението по т.1. това ще доведе до това, че в процедурите за оценките за съвместимост няма да се отчита въздействието на плановете и инвестиционните предложения в зоните за хабитатите и птиците , които не се обявени и ще доведе до наказателна процедура за неспазване на чл. 4 параграф 5 от Директивата за местообитанията.

§ 12. В чл. 45 думите „благоприятно състояние“ се заменят със „състояние на сигурност“.

Предложение:

30. Предлагаме този текст да отпадне с мотивите изложени в точни 1 и 2 от нашите предложения по параграф 5

§ 13. В чл. 48, ал. 1 думата „състояние“ се заменя с „природозащитно състояние или в състояние на сигурност“.

Предложение:

31. Предлагаме този текст да отпадне с мотивите изложени в точни 1 и 2 от нашите предложения по параграф 5

§ 15. Член 67, ал. 1 се изменя така:

„(1) Въвеждането в природата на неместни животински, растителни и гъбни видове, включително подвидове и вариетети, се допуска само, ако се прецени, че няма вероятност да се навреди на природни местообитания в тяхната естествена област на разпространение или видове или популации от местните флора, фауна и микота.“

Предложение

32. В ЗБР липсва определение какво означава термина „въвеждане в природата“ поради което предлагаме да се създаде в ПЗР на ЗБР.
33. Ние разбираме натоварването на органите на МОСВ с процедури за множеството внасяни екзотични животни с цел отглеждане в домашни условия, но трябва да се измисли друга начин, а не вносът на екзоти, някои от които агресивни интродуценти да се освободи от контрол заради нисък капацитет на МОСВ. Възможно действие би било да се даде правомощие на министъра на околната среда и водите да освобождава от процедура вносът на екземпляри от определени видове чрез своя заповед.

§ 16. В чл. 68, ал. 1 думата „състояние“ се заменя с „природозащитно състояние или състояние на сигурност“.

Предложение:

34. Предлагаме този текст да отпадне с мотивите изложени в точни 1 и 2 от нашите предложения по параграф 5.

§ 19. В чл. 97 се правят следните изменения:

- 1. В ал. 1, т. 2 думата „продукти“ се заменя с „хайвер“;**
- 2. В ал. 2, т. 1 думите „седалище и БУЛСТАТ или единен идентификационен код за търговците“ се заменят с „ЕИК или код по БУЛСТАТ“.**

Предложение

35. Да отпадне предложението по т.1 доколкото заплахата за опазването на естеровите риби не е единствено само ползването на хайвера, но и на тяхното месо.

§ 22. В чл. 115, ал. 1, т. 5 думите „плановете за управление за защитени зони и“ се заличават.

Предложение:

36. Предлагаме този параграф да отпадне поради няколко причини. На първо място избраният подход един орган (РИОСВ) да разработва, приема, прилага, контролира, мониторира и отчита планове не съществува в нито една друга сфера на управление в България, заради огромния си корупционен потенциал. На второ място трябва да посочим, че на регионално ниво липсват научни специалисти от всички групи видове и местообитания, което би поставило под въпрос компетентността и ефективността на разходване на средства при прилагането на плановете.

§ 23. Създава се чл. 115а:

„Чл. 115а. Национален орган по управление на мрежата Натура 2000 е министърът на околната среда и водите, който:

- 1. определя целите на Натура 2000 на биогеографско ниво, на ниво мрежа и на зоново ниво в Документ за целите;**
- 2. разработва и утвърждава национални стандарти, методически ръководства и указания и други с цел въвеждане на единен подход в планирането и управлението на мрежата;**
- 3. организира събиране, верифициране, валидиране, анализ, управление и обработване на научна информация и данни за Натура 2000;**
- 4. извършва периодична оценка за достатъчността на мрежата и на изпълнението на целите на мрежата на национално ниво;**
- 5. извършва промени в стандартните формуляри с данни и оценки за защитените зони;**
- 6. организира изготвянето и представя на Европейската комисия докладите по чл. 12 от Директива 2009/147/ЕО и чл. 17 от Директива 92/43/ЕИО;**
- 7. подпомага методически регионалните органи за управление на защитените зони, включително чрез организиране и провеждане на регулярни семинари и обучения на участниците по специфични теми, свързани с Натура 2000;**
- 8. организира и ръководи работата на Националния консултативен съвет за мрежата Натура 2000;**
- 9. разработва Националната приоритетна рамка за действие за Натура 2000 и следи за нейното изпълнение.“**

Предложения:

37. С цел спазване на принципа на последователност и предвидимост в административното производство (чл.13 от АПК) предлагаме ЗБР да бъде допълнен с процедурата, критериите, вътрешните правила при които ще се изготвя Документа за целите по чл.115а т.1.
38. Предлагаме МОСВ да преоцени потенциала и капацитета си като административен орган по отношение научната валидация и верификация на научни данни по чл.115а т.3 и да се опита да възложи тези дейности на научни организации по смисъла на ЗБАН и ЗНИИ
39. С цел спазване на принципа на последователност и предвидимост в административното производство (чл.13 от АПК) предлагаме ЗБР да бъде допълнен с процедурата, критериите, вътрешните правила при които ще се извършват промените в стандартните формуляри по чл.115а т.5.

§ 24. Създава се чл. 116а:

„Чл. 116а. (1) Създава се Национален консултативен съвет за мрежата Натура 2000 към министъра на околната среда и водите, който:

- 1. проследява и обсъжда напредъка в управлението на мрежата Натура 2000;**
- 2. прави предложения и дава становища по искане на министъра на околната среда и водите за промени в нормативната уредба за управление на мрежата;**
- 3. дава становища преди приемане и одобряване от министъра на околната среда и водите на стратегически документи по управление на мрежата Натура 2000, както и стратегически документи свързани с типовете природни местообитания и видовете, предмет на опазване в защитените зони;**

4. прави предложения за по-ефикасно и по-ефективно прилагане на политиките по Натура 2000.

(2) Съставът на Националния консултативен съвет за мрежата Натура 2000 се определя със заповед на министъра на околната среда и водите, като в него се включват представители на централни органи на изпълнителната власт, имащи отношение към управление на територии и акватории в Натура 2000, Национално сдружение на общините в Република България, областните управители, регионалните инспекции по околната среда и водите, браншови, работодателски и други секторни организации, организации на собственици или ползватели на земи или ресурси в Натура 2000, национални неправителствени природозащитни организации, научни организации.

(3) Дейността на Националния консултативен съвет за мрежата Натура 2000 се урежда с правилник, утвърден от министъра на околната среда и водите.“

Предложения

40. Предлагаме да се преоцени необходимостта от разделянето на националния съвет за биологично разнообразие на два самостоятелни органа. От 2012 година до сега, за осем години са проведени негови 9 заседания (4 за Натура 2000) или по 1 заседание

на година. Разделянето му на две части ще доведе до това и двата съвета да се събират по веднъж на две години, което практически обезсмисля дейността им.

41. Ако все пак се реши НСБР да се раздели, то предлагаме в текстовете да се прецизира броят на членовете, квотите на трите типа членове – органи на властта, неправителствени организации и научни организации и начина на избор. Можем да предложим примерен текст, който дава решения на тези въпроси – „Съставът на Националния консултативен съвет за мрежата Натура 2000 се определя със заповед на министъра на околната среда и водите, като в него с равна квота се включват представители на централните, регионалните и местни органи на изпълнителната власт, имащи отношение към управление на територии и акватории в Натура 2000, представители на заинтересовани юридически с нестопанска цел в обществена полза и представители на академичните и научни организации. Юридически лица с нестопанска цел, трябва да са регистрирани за осъществяване на дейност в обществена полза, да са работили най-малко 5 години в областта на природозащитата, с реализирани през последните 5 години конкретни инициативи в тази сфера и подали до министъра на околната среда и водите на формуляр за участие по образец, утвърден от него. Когато на критериите за членство отговарят повече организации, същите участват в заседанията на съвета на ротационен принцип за срок от 1 година. Участието им се определя чрез жребий от Министерството на околната среда и водите.“

§ 25. Създава се чл. 117а:

„Чл. 117а. (1) Регионален орган за управление на защитените зони, в териториалния обхват на съответната регионална инспекция по околната среда и водите, е директорът на инспекцията, който:

- 1. разработва териториалния план за управление на защитените зони по чл. 27;**
- 2. утвърждава териториалния план за управление, след положително становище от министъра на околната среда и водите;**
- 3. осигурява комуникация със собствениците по чл. 119, ал. 1 и ги подкрепя организационно и методически за изпълнението на мерки, включени в териториалния план за управление;**
- 4. изпълнява и/или координира мерки и дейности, включени в териториалния план за управление;**
- 5. извършва оценка и докладва поне веднъж годишно на националния орган по чл. 115а за изпълнението на териториалния план за управление;**
- 6. извършва промени в териториалния план за управление, след одобрение от Комитета на заинтересованите страни по ал. 2 и положително становище от министъра на околната среда и водите;**
- 7. председателства работата на Комитет на заинтересованите страни.**

(2) Директорът на съответната регионална инспекция за околната среда и водите определя със заповед състава на Комитет на заинтересованите страни, в който се включват представители на териториални и местни органи на власт, регионални структури или

регионални представители на браншови, работодателски и други секторни организации, регионални структури или регионални представители на организации на собственици или ползватели на земи или ресурси в Натура 2000, регионални неправителствени природозащитни организации, представители на националния орган по чл.115а и на другите заинтересовани регионални органи по ал. 1.

(3) Директорът на съответната регионална инспекция по околната среда и водите утвърждава правилник за дейността на Комитета на заинтересованите страни и ръководи работата му.

(4) Комитетът на заинтересованите страни:

- 1. разработва и предлага на директора на съответната регионална инспекция по околната среда и водите за утвърждаване Правилник за работа на Комитета;**
- 2. участва в целия процес по изготвяне и изменение на териториалния план за управление на защитените зони;**
- 3. обсъжда и предоставя информация необходима за разработването на териториалния план за управление, от компетентността на членовете на Комитета;**
- 4. обсъжда регулярно напредъка по изготвяне на териториалния план за управление и прави предложения за промени и подобрения;**
- 5. одобрява проекта на териториален план за управление и неговите изменения, преди предоставянето му за съгласуване от националния орган по чл. 115а;**
- 6. проследява и обсъжда регулярно напредъка по изпълнение на териториалния план за управление, на база изготвените доклади за мониторинг;**
- 7. прави предложения за промени на териториалния план към органа по ал. 1.“**

Предложения:

42. Предлагаме МОСВ да преоцени използването на зонален подход за координиране на действията на България по отношение на Натура 2000 мрежата. Този подход страда от два съществени проблема. На първо място отдалечава собствениците на имоти, ползвателите им, потребителите на ресурси от процесите на взимане на решения. Ще използваме пример със защитена зона Рилски манастир, в която БПЦ управлява над 90 % от нейната територия. Защо т.нар. управление на зоната трябва да е с орган разположен в Перник – на 100 километра и 3 часа път? Нима не е възможно органа свързан с прилагане на мерките да е в Рилски манастир или гр. Рила, например Светата Рилска обител или Дирекцията на Природен парк Рилски манастир, където БПБ, ДППРМ и общината, които са собственици на имотите в зоната, да решават как да прилагат мерките за опазване на целевите видове записани в плановете? На второ място избора на РИОСВ като органи за прилагане на мерките по чл.6 параграф 1 от Директивата ще се сблъска с необходимостта за всяка мярка да се иска разрешение от собственика – правно действие, което ще оскъпи самата мярка. Асоциацията на парковете настоява органите за прилагане на плановете с мерките да се състоят от най-големите собственици и заинтересовани страни, като общини, НПО и научни институции и да са максимално близо до съответната зона, а най-добре разположени

в самата нея. Настояваме избраният модел на вторична централизация (зонален подход с орган РИОСВ) да бъде преразгледан като изключително скъп за прилагане и с много проблеми от организационен характер.

43. Предлагаме да бъде преразгледано избрания подход с орган за управление, доколкото управлението е присъщо на собствеността, а РИОСВ не са собственици на нито един квадратен метър. В случая терминологично става въпрос за координация и изпълнение на мерките от плановете с мерки, което е различно от управление.
44. Предлагаме органите за прилагане на мерки да бъдат специализирани само за една или няколко зони с общи граници.
45. Предлагаме тези органи да са избор на съществуващи администрации, които имат вече отговорност към зоните, като дирекции на национални или природни паркове, държавни горски предприятия, общини, общински горски служби, учебни заведения (например ЛТУ), големи собственици или други организации, които работят в зоната, като държавата подпомага само част от техните нови разходи.
46. Предлагаме да бъде преразгледан подхода в който един държавен орган сам разработва, утвърждава, получава публични средства за изпълнение, изпълнява, контролира сам дейността си и се самооценява, като силно корупционно чувствителен.
47. Предлагаме да се запази настоящата ситуация в която плановете за мерките в зоните Натура 2000 се разглеждат от Национален съвет за биологично разнообразие, което гарантира необходимия научен подход към проблемите на видовете и местообитанията в Натура 2000 защитените зони.
48. Ако все пак се държи на някакъв регионален консултативен орган за Натура 2000 то в закона трябва ясно да бъде посочен броя на неговите членове, квотите на различните заинтересовани групи и начина на техният избор.
49. Предлагаме в текста на закона да се използват законовите определения за съответните организации, а за тези които няма такива да се дадат в ПЗР.

§ 26. В чл. 118 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

а) т. 3 се изменя така:

„Разработват планове за действие за растителни и животински видове и осигуряват прилагането на планове за управление по чл. 27 и планове за действие за растителни и животински видове;

2. Алинея 3 се отменя;

3. Алинея 4 се изменя така:

„(4) Органът по ал. 2:

1. в рамките на своите компетенции следи за спазването на задълженията от страна на ползвателите на генетични ресурси и традиционни знания във връзка с полагането на дължимата грижа съгласно Регламент (ЕС) № 511/2014;

2. може да възлага на оправомощени от него длъжностни лица определените му функции за достъп до генетични ресурси и контрола по т. 1.“

Предложения

50. Предлагаме да се прецизира противоречието между това предложение и текста в новия чл.117 а, който предвижда РИОСВ да прилага плановете за управление на защитените зони, а в този текст се вижда, че ще се извършва от МЗХГ, МРРБ и общините.

§ 27. В чл. 119, ал. 3 се отменя.

Предложения:

51. Предлагаме текста да се прецизира, вместо да се отменя, като се предвиди възможност юридически и физически лица да извършват поддържащи, направляващи, регулиращи, възстановителни и други природозащитни дейности в защитените зони и по отношение на защитените видове в имоти собственост на МОСВ по ред определен с наредба. Отмяната на този текст означава, че разходите за тези дейности ще бъдат винаги за сметка на държавния бюджет, вместо да се търсят и други източници за тяхното финансиране.

§ 30. В § 1 от Допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 1 основният текст се изменя така:

"1. "Благоприятно природозащитно състояние на видовете" се отнася за всички видове животни и растения, без птици, когато:";

2. В т. 2 след думата „благоприятно“ се добавя „природозащитно“;

3. Създава се т. 2бд:

„2бд. „Национална неправителствена природозащитна организация“ е юридическо лице с нестопанска цел за общественополезна дейност, регистрирано по Закона за юридическите лица с нестопанска цел, чиято основна дейност съгласно устава на организацията е свързана с опазването на природата и биологичното разнообразие и отговаря на следните критерии:

а) оперираща клонова мрежа в териториалния обхват на не по-малко от две регионални инспекции по околната среда и водите;

б) да има опит в областта на опазването на природата и биологичното разнообразие, чрез изпълнението на поне една дейност в тази сфера през последните три години;

в) да има прозрачно управление с регулярно информиране и активно участие на всички членове чрез изградена и функционираща система за комуникация с членската маса, гарантираща участието на членовете в процеса на взимане на решение;

г) да няма задължения към държавата или към общините, на територията на която е учредена организацията или в които има регистрирани клонове.“;

4. Създава се нова т. 33а:

„33а. „Регионална неправителствена природозащитна организация“ е юридическо лице с нестопанска цел за общественополезна дейност, регистрирано по Закона за юридическите лица с нестопанска цел, чиято основна дейност съгласно устава на организацията е свързана с опазването на природата и биологичното разнообразие в териториалния обхват на съответната регионална инспекция по околната среда и водите и отговаря на следните критерии:

а) да има опит в областта на опазването на природата и биологичното разнообразие, чрез изпълнението на поне една дейност в тази сфера в териториалния обхват на съответната регионална инспекция по околната среда и водите през последните три години;

б) да има прозрачно управление с регулярно информиране и активно участие на всички членове чрез изградена и функционираща система за комуникация с членската маса, гарантираща участието на членовете в процеса на взимане на решение;

в) да има редовни членове с постоянен или настоящ адрес в териториалния обхват на съответната регионална инспекция по околната среда и водите;

г) да няма задължения към държавата или към общините, на територията на която е учредена организацията или в които има регистрирани клонове.“;

Предложения

52. Предлагаме със специализирания закон за биологичното разнообразие да не се въвеждат нови разделения и класификации в области на други закони. В съответствие със ЗНА предложенията за нови точки 26 д и 33 а трябва да са в закона за юридическите лица с нестопанска цел.
53. Поставянето на условия за участие в какъвто и да е било процес или процедура само към част от всички възможни участници е ясна дискриминация и подлежи на осъждане. Ще посочим, факта че България бе осъдена в ЕСПЧ точно за подобно отношение към членовете на Зелени Балкани, а МОСВ бе осъдена при подобна процедура в НКЗД при промяна на правилниците за ВЕЕС.
54. Ние настояваме да се въведат изисквания към всички организации, чиито представители участват в консултативните органи на МОСВ, както и професионални изисквания за физическите им представители. Считахме за недопустимо в Националния съвет за биологично разнообразие вземащ решения за опазването му да участват лица, които не правят разлика между бук и дъб.
55. Предлагаме в текста да се използват ясни термини и да се избягват условия с неясен обхват, като „регулярно информиране“, „активно участие на всички членове“ „изградена и функционираща система за комуникация с членската маса“ и т.н.

5. Създава се т. 36б:

“36б. „Състояние на сигурност“ означава постигане на такова състояние на популацията на съответен вид птици, при което видът не попада в определението за „Застрашен вид“ или в категорията „Почти застрашен“ на Червена книга на Република България и неговата популация не е намаляваща или разпокъсана/фрагментирана”.

Предложение

56. Предлагаме текста да отпадне с мотиви посочени от нас в параграф 3 на проекта за ЗИД

§ 31. В § 14 от Преходните разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за биологичното разнообразие (ДВ, бр. 52 от 2007 г.) се създават ал. 4 и 5:

„(4) Когато решение по чл. 31, ал. 7 е постановено на основание ал. 4, то губи правно действие с изгубването на правно действие на решението или становището, издадено по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда.“

(5) Срокът по чл. 31, ал. 24 започва да тече от датата на влизане в сила на решенията и се отнася и за тези, които са издадени преди 24 април 2012 г.”

Предложения:

57. Предлагаме текста в чл.31 ал7 да бъде заличен доколкото противоречи на практиката на съда на ЕС по преюдициални запивания - дело C237/17, където съда на ЕС решава , че „Член 6, параграф 3 от Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 година за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна трябва да се тълкува в смисъл, че за да се определи дали е необходимо впоследствие да се извършва подходяща оценка на въздействието на даден план или проект върху съответната територия, не следва във фазата на предварителната проверка да се вземат предвид мерките за избягване или намаляване на вредните последици от плана или проекта върху тази територия.“ В този смисъл предлагаме да отпадне и новата ал.4

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 33. В срок до 1 година от влизането в сила на този закон, министърът на околната среда и водите утвърждава методическо ръководство за разработване на териториалните планове за управление на защитени зони по чл. 27.

Предложение:

58. Предлагаме този текст да отпадне поради мотивите посочени по параграф 25

§ 34. В срок до 1 година от влизането в сила на този закон, министърът на околната среда и водите организира изготвянето и одобряването на целите на Натура 2000 по чл. 115а, т. 1.

Предложение

59. Предлагаме този текст да бъде прецизиран , като МОСВ проведе законова административна процедура по отношение целите на Натура 2000 по чл.115 а т.1.

§ 35. В срок до 4 години от влизането в сила на този закон, директорите на регионалните инспекции по околната среда и водите организират разработването и утвърждават териториалните планове за управление на защитените зони по чл. 27.

Предложение

60. Предлагаме този текст да отпадне поради мотивите посочени по параграф 25

§ 36. Забраните и ограниченията на дейности в защитените зони, въведени със заповедите по чл. 12, ал. 6 и чл. 16, ал. 4 губят правното си действие с утвърждаването на териториалните планове по чл. 27.

Предложение

61. Предлагаме този текст да отпадне поради мотивите посочени в параграф 6

Източници

Проект Знания за Натура 2000 -

<http://2020.eufunds.bg/bg/6/0/Project/Details?contractId=w5Yz5BrxfTk%3D&isHistoric=False>

http://www.aop.bg/case2.php?mode=show_case&case_id=357820&ln=bg

Проект : Разработване на Национална приоритетна рамка за действие по НАТУРА 2000 -

<https://dicon->

[bg.com/%D1%80%D0%B5%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%B8/81](https://dicon-bg.com/%D1%80%D0%B5%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%B8/81)

Проект на Актуализирана Национална приоритетна рамка за действие по Натура 2000 (НПРД) за периода 2014 – 2020 г. на портал Обществени консултации -

<https://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?@lang=bg-BG&Id=4653>

Разработване и внедряване на информационна система за защитените зони от екологична мрежа Натура 2000 - <http://umispublic.government.bg/srchProjectInfo.aspx?id=25008>

Национална информационна и комуникационна стратегия за мрежата Натура 2000

<http://natura2000.moew.government.bg/Home/CmsDocument/24>

<http://umispublic.government.bg/srchProjectInfo.aspx?id=25009>

Разработването и съгласуването на национален подход за управление на Натура 2000

<http://rop3->

[app1.aop.bg:7778/portal/page?_pageid=93,812251&_dad=portal&_schema=PORTAL&url=687474703A2F2F7777772E616F702E62672F63617365322E7068703F6D6F64653D73686F775F6361736526636173655F69643D333335303639](http://rop3-app1.aop.bg:7778/portal/page?_pageid=93,812251&_dad=portal&_schema=PORTAL&url=687474703A2F2F7777772E616F702E62672F63617365322E7068703F6D6F64653D73686F775F6361736526636173655F69643D333335303639)

<https://dicon->

[bg.com/%D1%80%D0%B5%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%B8/105](https://dicon-bg.com/%D1%80%D0%B5%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%B8/105)

<http://2020.eufunds.bg/bg/6/0/Project/Details?contractId=MCZHQhXBQzE%3D&isHistoric=False>

„Анализи и проучвания на видове и природни местообитания, предмет на докладване по чл. 17 от Директивата за местообитанията и чл. 12 от Директивата за птиците“

http://eea.government.bg/bg/opos_2014-2020/opos_os3/bg/opos_2014-2020/opos_os3

http://eea.government.bg/bg/obyavi/obshtestveni-porachki-2017/15_OTP

<http://rop3->

[app1.aop.bg:7778/portal/page?_pageid=93,812251&_dad=portal&_schema=PORTAL&url=687474703A2F2F7777772E616F702E62672F63617365322E7068703F6D6F64653D73686F775F6361736526636173655F69643D3333439323033](http://rop3-app1.aop.bg:7778/portal/page?_pageid=93,812251&_dad=portal&_schema=PORTAL&url=687474703A2F2F7777772E616F702E62672F63617365322E7068703F6D6F64653D73686F775F6361736526636173655F69643D3333439323033)

<http://rop3->

[app1.aop.bg:7778/portal/page?_pageid=93,812251&_dad=portal&_schema=PORTAL&url=687474703A2F2F7777772E616F702E62672F63617365322E7068703F6D6F64653D73686F775F6361736526636173655F69643D3333431343733](http://rop3-app1.aop.bg:7778/portal/page?_pageid=93,812251&_dad=portal&_schema=PORTAL&url=687474703A2F2F7777772E616F702E62672F63617365322E7068703F6D6F64653D73686F775F6361736526636173655F69643D3333431343733)

Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за биологичното разнообразие

<https://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=4008>

Планове за управление на защитени зони:

<https://www.moew.government.bg/bg/priroda/natura-2000/planove-za-upravlenie-za-zastiteni-zoni/zastiteni-zoni-za-opazvane-na-divite-ptici/>